

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
Wettelijk Depot
B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
P409301

maandelijks clubtijdschrift

195

januari 2023

verantwoordelijke uitgever
Kapittelbossen 9 – 2200 Herentals

Numismatica Herentals EGMP
redactie Rudy Dillen

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter - secretaris - penningm. - redacteur 0471-329179 rudy.dillen@telenet.be
Koen De Pooter	veilingmeester - waardebepalingen 0473-556266 koen.de.pooter@telenet.be
Frank Lippens	bibliothecaris - webmaster - archivaris 0475-552400 frank.lippens1@skynet.be

Numismatica Herentals

rekeningnummer	BE43 0014 2061 3601 - GEBABEBB
lidgeld-2023	16 € lidmaatschap Numismatica Herentals EGMP (24 € voor EGMP-leden in het buitenland)
	12 € lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals = enkel voor leden van andere EGMP-afdelingen (15 € voor EGMP-leden in het buitenland)
	1 € éénmalig daglidmaatschap voor nieuwe bezoekers gratis voor -18 jaar, vergezeld van een volwassen lid
	50% korting op het lidgeld, voor houders van een vrijetijdspas
aangesloten bij	Europees Genootschap Munt- en Penningkunde
website	www.numismatica-herentals.be

clubactiviteit telkens op de 2e zondag van de maand, 8-12u
zaal St-Antonius, Kapucijnenstraat 7, 2200 Herentals

zondag 8 januari 2023 12 feb - 12 maart - 9 april 2023

cover: het bestuur van Numismatica wenst al haar leden, hun familie en vrienden het beste toe voor het nieuw jaar! Moge allen, in goede gezondheid, nog dikwijls komen genieten op onze activiteiten!

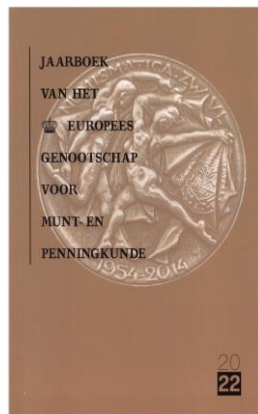

Nieuwjaarsreceptie met kadootje

Na een paar verstoorde jaren sluiten we terug aan met onze traditionele nieuwjaarsdrink. Rond de klok van 10 gaan onze medewerkers rond met een glaasje en een hapje en klinken we op een voldoeninggevend nieuw jaar met veel muntenplezier in goede gezondheid! Als nieuwjaarskadootje hadden we het idee om onze (garagevullende) stock EGMP-jaarboeken af te bouwen en ter beschikking te stellen van onze leden/bezoekers: breng uw lijst met ontbrekende boeken mee en neem mee 'à volonté'. Alles mag weg! Op = op!

EGMP-Jaarboek-2022

Om uw spikplinternieuwe jaarboek-2022 in bezit te krijgen dient u wel de lijst af te tekenen alvorens het boek van de stapel te nemen. Iedereen veel numismatisch leesplezier gewenst!

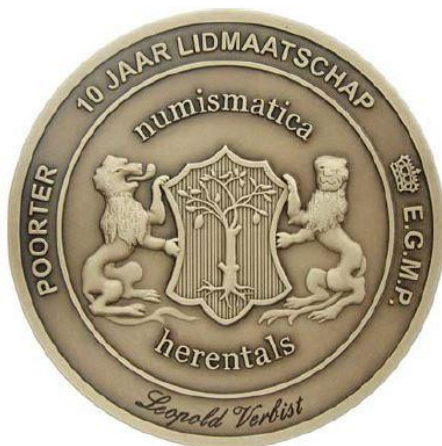

Nieuwe lidkaart-2023

Leden die via overschrijving hun lidmaatschap hebben vernieuwd, kunnen - voor zover deze niet werd meegestuurd met het tijdschrift - hun nieuwe lidkaart afhalen aan onze bestuurstafel.

Medailles-op-naam voor trouw lidmaatschap (70mm)

Een 60-tal van onze leden zullen in 2023 hun gepersonaliseerde medaille voor trouw lidmaatschap bij N. Herentals mogen ontvangen. Controleer, iets verder in dit tijdschrift, óf je erbij bent én of je naam correct is gespeld. Tevens liggen nog ettelijke medailles van vorige jaren te wachten om afgehaald te worden door hun rechtmatige eigenaar. Vraag ernaar!

Eindactiviteiten

zondag 11 december 2022

- 11.15u **Trekking van de jeugdombola** gratis lootje voor -18 jaar
munt + biljet + boek altijd-prijs!
- 11.20u **Bekendmaking winnaar muntenpuzzel** strookje vóór 11u
* zilveren one dollar, Eisenhower - USA 1971
- 11.25u **Aanwezigheidstombola** gratis voor alle aangesloten leden

- * zilveren one dollar, Conch Shell - Bahamas 1966
- zilveren un peso - Estados Unidos Mexicanos 1948
- zilveren 1.000 sloty, Jan Pavel II - Polen 1983
- * UNC-biljet 5 dollars, Lincoln - USA 1988

- 11.30u **Trekking lootjestombola** 1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

- * gouden 20 francs, Marianne / Cocq - Frankrijk 1908
- * zilveren one dollar, 50 jaar Muntslag - Nieuw-Zeeland 1983
- zilveren 5 dollars, 7th Seap Games - Singapore 1973
- zilveren 5 francs, Leopold II - België 1867
- zilveren 1.000 escudos, Dom Manuel I - Portugal 1998
- zilveren 5 shillings, Eendrag Maak Mag - Suid-Afrika 1960
- zilveren 25 kroner, Haakon VII & Olav V - Noorwegen 1970
- * UNC-biljet 50 frank, type 1948 'Buisseret' - België 1956

met telkens een lekkere fles Solatio Rouge, Pays d'Oc - Frankrijk, 2019

- 11.35u **Start van de clubveiling** tijdig biednummer afhalen!

Naam

Poster. woonplaats

Opdracht:

Breng de overeenkomstige letter bij het goede antwoord over in onderstaande tabel en bekom alzo het te zoeken woord!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Schiftingsvraag: raad het gewicht van het struisvogelei dat tijdens de clubactiviteit van 8 januari op de bestuurstafel zal liggen!

--	--	--

gram

Om deel te nemen aan deze muntenpuzzel volstaat het tijdens de clubactiviteit van 8 januari, deze strook goed ingevuld, vóór 11u, te deponeren in de rode puzzelbox op onze bestuurstafel. **Succes!!**

PS. Op de bestuurstafel zullen tevens invulstrookjes klaarliggen!

**De medaillewinnaars-2023 voor trouw lidmaatschap
BRIGAND - 5 jaar (*Pazzi De Peuter, Ø70mm*)**

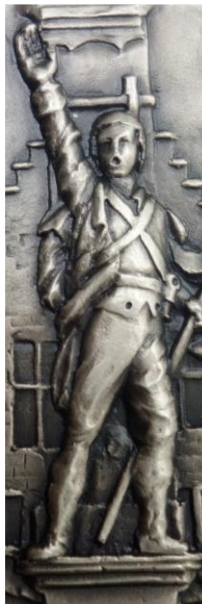
Jean Aerts (O-Turnhout), Serge Beersaerts (Rotselaar), Willy Geboes (Herentals), Willy Gebruers (Lille), Maud Hermans (Geel), Jozef Kesters (Schoten), Luc Kuypers (Brasschaat), Laura Meeus (Retie), Gert Mulder (Utrecht), Danny Nuyts (Geel), Kevin Nuyts (Westerlo), Ivo Peeters (Dessel), Lorre Peeters (Lille), Rudi Philippe (Pelt), Josepha Schellekens (Lichtaart), Sven S'Jongers (Kessel), Margot Stoelen (Heist o/d Berg), Herman Vanlommel (Geel), Jenny Van Rompuy (Mechelen), Sus Wagemans (Herentals).

Komen tevens in aanmerking (indien ook lid in 2023):

Alain Fossion (Namen), Peter Grauwels (Roosdaal), Paul Vekemans (Grobbendonk).

POORTER - 10 jaar (*Gabriel Bourgart, Ø70mm*)

Henri Agten (Westerlo), Bruno Baeten (Zonhoven), Rudy Berghmans (Hulshout), Frans Dekort (Geel), Kris Deman (Bovekerke), Andy De Maertelaere (Schilde), Willy Dioos (Laakdal), Emy Govaerts (Wijnegem), Willy Hannes (Turnhout), Anton Hendriks (Den Haag), Dieter Kempen (Turnhout), Marc Kuppens (Duffel), Dirk Sel (Duffel), Fons Van Baelen (Haasrode), Kees van Heijst (Tongerlo), Ronnie van Uden (Wijnegem), Guy Verellen (Herentals), Eddy Verhulst (Lille), Martin Weekhout (Herentals).

Komen tevens in aanmerking (indien ook lid in 2023):

Hans Raymakers (Berlaar), Wim Smeets (Kapellen), Jaak Swinnen (Peer), Jozef Van Ham (Wuustwezel), Jan V Kerkhoven (Vorselaar), Luc Vercammen (Westerlo).

BEGIJN - 15 jaar (*Christel Druyts, Ø70mm*)

Hilde Celis (Herentals), Gilbert De Doncker (Beerse), Ron Fierst van Wijnandsbergen (Sambeek), Tony Saenen (Schilde), Frank Timmerman (Hamburg), Joost Van Der Have (Beveren), Ingrid Verboven (Herentals)

Komen tevens in aanmerking (indien ook lid in 2023):

Johan Colpa (Schiedam), Paul Huybrechts (Herent), Hubert Lenaers (Brasschaat), Karel Saelen (Balen), Bart Van Kerkhoven (Scherpenheuvel), Marijn Van Zundert (Kapellen).

Rare jongens die Romeinen ...

Keizer Vespasianus

Vespasianus werd in 9 nC geboren te Falacrina, een dorp te noordwesten van Rome, hij was van eenvoudige afkomst. Onder Claudius en Nero wist hij zich te ontwikkelen tot een bekwaam militair en bestuurder en voerde hij het bewind over diverse rijkdelen in oa. Tracia, Kreta, Cyrene, Afrika en Judea. Vespasianus raakte bij Nero uit de gratie nadat hij verstek had laten gaan bij Nero's optreden als zanger, dan wel in slaap viel als hij er wel bij was. Tijdens de

burgeroorlog die uitbrak na de dood van Nero was het uiteindelijk Vespasianus die als winnaar, en dus als keizer, uit de strijd kwam, waarbij Galba, Otho en Vitellius het onderspit delfden. Op dat moment was hij in Judea om de aldaar uitgebroken opstand de kop in te drukken. Die taak werd door zijn zoon Titus succesvol voortgezet. Ook in Germania Inferior was een opstand uitgebroken onder de Bataven o.l.v. Julius Civilis. Die opstand werd door zijn schoonzoon Cerialis onderdrukt. In schril contrast met zijn voorganger Nero, was Vespasianus' regeerperiode een van zuinigheid en spaarzaamheid. Daarnaast werden er tal van belastingen ingevoerd, zo ook op openbare urinoirs. Toen zijn zoon Titus hem vroeg of dat nu écht nodig was, hield hij hem een muntstuk onder de neus met de vraag of de munt soms stonk? Toen Titus daarop met 'nee' antwoordde, zei Vespasianus dat deze toch wel van de urinoir-belastingen kwam. Hier vond de spreuk 'pecunia non olet' (geld stinkt niet) zijn oorsprong. Vespasianus overleed op natuurlijke wijze in 79, waarna Titus hem opvolgde. Latere historici prijzen Vespasianus om zijn grote verdiensten.

Vespasianus - Ephese, zilveren denarius, 3.04g

Keizerlijke buste naar rechts, IMP CAESAR VESPAS COS III TR PPP
Pax naar rechts, PACI ORB TERR AVG (Vrede over de Wereld)

Vespasianus - Rome, gouden aureus, 7.23g

Gelauwerde keizerlijke buste naar rechts, IMP CAES VESP VAG CEN
Ronde tempel van Vesta met 4 treden, 4 zuilen en 3 beelden, VESTA

Deze koepeltempel van Vesta - Aedicula Vestae - stond op het Palatijn en maakte deel uit van het Forum Romanum. Het was gewijd aan de godin van het haardvuur, Vesta. Binnenin werden heilige objecten bewaard, zoals het houten Palladiumbeeld. Alleen de Vestaalse maagden mochten de tempel betreden en de heilige objecten zien. De tempel was van zeer oude oorsprong en de bouw wordt traditioneel toegeschreven aan de 2e koning van Rome: Numa Pompilius, hij regeerde van 716-673 vC. In die tijd was het waarschijnlijk niet meer dan een primitieve houten hut met een dak van stro. In latere tijd werd het opgetrokken in steen en marmer en het was keizer Augustus die een hernieuwde koepelvormige Vestatempel inwijdde in 12 vC. De tempel was van bescheiden omvang met een diameter van 15m, de zuilen hadden een hoogte van zo'n 4.5m. In 64 werd deze door de grote brand van Rome zwaar beschadigd, maar nog onder Nero werd de tempel terug herbouwd.

Vespasianus liet het nadien aanzienlijk verfraaien, dit was dan ook de aanleiding tot het slaan van deze gouden munt.

Ook onder Trajanus werd de tempel gerestaureerd en verfraaid. In 191 sloeg het noodlot wederom toe: een grote brand in Rome verwoestte ook de Vestatempel.

Op initiatief van keizerin Julia Domna werd de tempel rond het jaar 200 weer herbouwd. Dat gebouw bleef tot 394 in gebruik, waarna de christelijke keizer Theodosius I het definitief liet sluiten.

Nieuwe 2 euro-herdenkingsmunten

Duitsland - Wartburg-Thüringen

In de serie van Duitse deelstaten was in 2022 Thüringen aan de beurt. De voorzijde van de munt toont het kasteel 'Wartburg', gebouwd in de 11e eeuw, het ligt op een 442m hoge heuvel in Eisenach. Ontwerper van dienst is Olaf Stoy (OS). De oplage bedraagt 29 miljoen stuks.

EINIGKEIT UND RECHT UND FREIHEIT

Estland - Boerenzwaluw

Estland brengt in de herfst van 2023 een speciale 2-euromunt uit met op de beeldzijde een Boerenzwaluw - de nationale vogel van het land - in volle vlucht. Op de achtergrond nog 2 ex. zittend op een draad. Langs de rand: HIRUNDO RUSTICA, onderaan EESTI 2023. Kaupo Kangro tekende het ontwerp. De oplage zal 1 miljoen ex. tellen.

● EESTI

● IT23E

Letland - Zonnebloem

Een speciale uitgifte van vanwege het Letse volk ter ondersteuning van Oekraïne in de oorlog tegen Rusland. Afgebeeld is een Oekraïense zonnebloem met bovenaan SLAVA UKRAINAI, onderaan LATVIJA 2023. Het ontwerp is van Kriss Salmanis. De munt wordt uitgebracht met een oplage van 415.000 stuks.

DIEVS ★ SVĒTĪ ★ LATVIJU ★

Finland - Natuurbehoud

In het voorjaar van 2023 brengt Finland een eerste speciale munt op de markt met aandacht voor natuurbehoud. Een stilistische kever afgebeeld op de voorzijde, met boven in het Fins LUONNOMSUOJELU, onder, in het Zweeds NATURSKYDD - 2023. Oplage: 400.000 ex.

SUOMI FINLAND

Italië - 150j overlijden Alessandro Manzoni
Met deze 2e uitgifte wil Italië in 2023 het 150 jaar overlijden herdenken van auteur Alessandro Manzoni. Zijn portret sierde eerder al het bankbiljet van 100.000 lire in 1967. Ontwerper is Antonio Veccio (AV). De munt zal verschijnen in januari, oplage: 3 miljoen ex. ALESSANDRO MANZINI / RI / 1873-2023
2 ★ 2 ★ 2 ★ 2 ★

Ook nog in 2023: Frankrijk: Wereldkampioenschap Rugby
Griekenland: 150 jaar Constantin Carathéodory
Duitsland: Karel de Grote
Litouwen: Solidariteit met Oekraïne

Kroatië voert euro in!

Kroatië wil, vanaf 1 januari 2023, als 29e toetreden EU-lidstaat, de euro invoeren en daarmee de Kroatische kuna, die van 1994 tot 2022 in omloop was, vervangen. Haar omloopmunten tonen de landscontouren (1 en 2€), het portret van Nikola Tesla, de in Kroatië geboren uitvinder, ingenieur en Fysicus (10-20-50 cent) en het historisch monogram 'HR' (HRVATSKA REPUBLIKA) in het Slavisch-Glagolitische alfabet (1-2-5 cent)

Het randschrift luidt: **O LIJEPA O DRAGA O SLATKA SLOBODO**, of: O Schone, O Lieve, O Zoete Vrijheid, de eerste zin uit de *Dubravka*, Hymne aan de Vrijheid, van auteur Ivan Gundulic uit Dubrovnik (1700).

Ik verklaarde eerder dat het bestaan van een Romeinse keizer Sponsianus, gedocumenteerd op enkele doorgaans als vervalsing beschouwde munten, voldoende serieus te overwegen viel om het te signaleren. Helaas zijn er kanttekeningen te plaatsen. Forse zelfs! Hieronder zijn zeven punten van kritiek te lezen die *Koen Verboven* van de Universiteit Gent opsomde n.a.v. publicaties in *The Guardian* en *De Standaard*, die zich baseerden op een artikel in het peer-reviewed wetenschappelijke tijdschrift *PLOS-ONE*.

Munt van Sponsianus in The Hunterian University of Glasgow

1) De auteurs stellen vast dat de samenstelling van het goud sterk verschilt met dat van authentieke munten uit dezelfde periode. Toch zien ze hierin een 'bewijs' dat de Sponsianus-munten echt zijn omdat andere gouden voorwerpen uit de 1ste eeuw - 200 jaar ouder en vóór de Romeinse verovering(!) - uit dezelfde regio een gelijkaardige samenstelling hebben. Maar de goudmijnen in Transsylvanië werden in de vroegmoderne tijd nog altijd ontgonnen, dus dat betekent niets. Een vergelijking met gouden voorwerpen uit de 17e of 18e eeuw werd niet gemaakt, een vergelijking met 'barbaarse imitaties' uit de Oudheid evenmin.

2) Ze stellen vast dat de krasjes op de Sponsianus-munten er hetzelfde uitzien als krasjes op authentieke Romeinse goudmunten. Maar krasjes kunnen gemakkelijk nagemaakt worden. De meester-vervalster Karl Wilhelm Becker stopte zijn producten in een doosje met ijzerwaren dat hij vastmaakte aan het wiel van zijn kar. Als hij weer thuis kwam na een ritje zagen de stukken er gebruikt uit. Er bestaan helemaal geen studies die krasjes op authentieke munten vergelijken met die van vervalsingen. Niets dus voor de auteurs om mee te vergelijken.

3) Ze vergeleken het vuil dat nog vastplakte op de Sponsianus-munten met vuil op authentieke munten en stelden vast dat de samenstelling vergelijkbaar is. Maar er bestaan helemaal geen studies naar hoelang een munt in de grond moet zitten vooraleer er vuil blijft plakken na een wasbeurt met zeep. Dat kan evengoed 2 jaar zijn als 2000. Ik heb zelf een 2-eurocent 'geïdentificeerd' die archeologen gevonden hadden in de Romeinse vicus Grobbendonk. Zij hadden het stukje zelf niet herkend omdat er evenveel aarde aan vastgekoekt zat als op de meer dan 600 Romeinse munten.

4) De Sponsianus-munten zijn gegoten. Authentieke Romeinse gouden munten zijn altijd geslagen. Barbaarse imitaties van Romeinse goudmunten eveneens. Er bestaan wel gegoten vervalsingen uit de 3e eeuw, maar niet van goudstukken (wat de auteurs ook toegeven). De auteurs zelf besluiten: 'We are forced to conclude that either they are outright fakes made to deceive the antiquities market in the 18th century or they comprise a unique category of ancient coin.' Inderdaad.

5) De gewichten van de onderzochte munten wijken sterk af van de gewichten van authentieke goudstukken uit die tijd én van de 'barbaarse' imitaties. De auteurs concluderen dus dat de stukken niet als munten maar als 'bullion' moeten gecirculeerd. Tja... Slechts 4 Sponsianus-stukken werden gewogen. Hun gemiddeld gewicht ligt 2 tot 3 keer hoger dan een gewone authentieke goudmunt uit het midden van de 3e eeuw. Dergelijk hoge gewichten komen enkel voor bij 'multipels' of medailles, prestigieuze waardevolle geschenken. Dergelijke hoogwaardige en uitzonderlijke stukken zijn zeldzaam en altijd gemaakt met heel veel zorg en aandacht. Het zijn nooit lelijke gegoten gedrochten van minderwaardig goud (zoals hier het geval is).

6) De auteurs beschouwen de zeldzame naam Sponsianus als aanwijzing dat de stukken echt zijn. Vandaag kennen we de naam van 3 inscripties (niet 1, zoals de auteurs denken) waarvan minstens 2 gevonden zijn na de eerste beschrijving van de Sponsianus-munten. Maar Sponsianus is een simpele afleiding van *spondere*, 'zich engageren tot', 'plechtig beloven dat'. Geen slechte naam voor een verzonnen usurpator!

7) Eén van de Sponsianus-munten werd (samen met andere stukken) aangekocht in 1713 door een verantwoordelijke van het Keizerlijke Penningkabinet in Wenen. De verkoper was Johan David van Palm, een hooggeplaatste minister in de regering van de Habsburgse keizer, verantwoordelijk o.m. voor financiële hervormingen.

In die hoedanigheid was hij betrokken bij toezicht op de goudmijnen in Transsylvanië. Palm was zelf ook bankier en gehuwd met de dochter van een rijke koopman en juwelier. De auteurs zien hierin een argument voor de authenticiteit van de stukken want Palm moet wel gerust geweest zijn over de vondstomstandigheid. Maar de vraag is niet of hij 'gerust' was, maar of hij of de verkopers van de stukken aan hem betrouwbaar waren. Palm en velen in zijn onmiddellijke omgeving hadden alle nodige connecties om de stukken zelf te (laten) maken.

Kortom: het is een raadsel hoe dit stuk door de *peer-review* is geraakt. Ik heb intussen gehoord dat minstens één numismaat het negatief beoordeeld had. Het pleit niet voor het tijdschrift dat het desondanks toch aanvaard werd.

Facebook-reactie van Johan van Heesch:

Het is duidelijk dat dit 'moderne' vervalsingen zijn. Ik kan me niet inbeelden dat een usurpator, die de keizerlijke positie nastreeft, zich zou bezondigen aan gegoten (ze zijn zelfs niet geslagen!) gouden munten en zich zo ongeloofwaardig maakt. Het zou me niet verbazen wanneer deze munten niet één of andere grap is geweest van een 17e-18e eeuwse verzamelaar én echtgenote (=SPONSUS in het Latijn) die enkele munten lieten maken ter gelegenheid van hun huwelijk ... De 2 figuren op de keerzijde, een afgietsel van een originele Republikeinse(!) denarius, kunnen (verkeerdelijk) geïnterpreteerd worden als man en vrouw ...

Ondertussen worden online zilveren copies aangeboden à 33 euro/stuk! Bestellers worden gewaarschuwd dat, vermits elk exemplaar 'handmade' is, dat er wel eens variaties kunnen optreden in gewicht en uitzicht ...

1	5.50	16	1.00	31	3.00	46	9.50	61	25.00
2	5.00	17	12.00	32	2.50	47	9.00	62	4.75
3	6.00	18	16.00	33	5.00	48	5.00	63	5.00
4	13.00	19	24.00	34	8.50	49	7.00	64	4.50
5	8.50	20	5.50	35	3.25	50	15.00	65	9.00
6	3.75	21	1.00	36	2.50	51	9.50	66	12.00
7	5.00	22	14.00	37	-	52	7.00	67	1.00
8	20.00	23	5.00	38	5.00	53	10.00	68	8.50
9	5.50	24	12.00	39	-	54	18.00	69	3.75
10	20.00	25	9.50	40	1.00	55	4.25	70	2.50
11	-	26	9.50	41	10.00	56	3.25	71	3.75
12	5.00	27	5.00	42	1.00	57	3.75	72	7.00
13	6.00	28	20.00	43	10.00	58	17.00	73	9.50
14	27.00	29	5.50	44	28.00	59	6.00	74	3.50
15	1.00	30	7.00	45	5.00	60	1.00	75	5.50

Veilingmodaliteiten

- elk lid kan loten binnenbrengen bij Koen, de clubveilingmeester.
- deze loten moeten vergezeld zijn van een lijst in 2-voud, met naam van de inbrenger, een beschrijving van de loten en hun inzetprijs, deze lijsten worden samen gecontroleerd en afgetekend. Deze formulieren zijn te bekomen aan onze bestuurstafel, ze kunnen tevens gedownload worden van de clubwebsite: www.numismatica-herentals.be/veiling.
- elke bieder haalt tijdig vóór de veiling een biednummer af aan de tafel.
- door dit nummer duidelijk zichtbaar op te steken zal het bod automatisch verhoogd, het lot wordt toegekend aan de hoogste bieder.
- het bod wordt verhoogd als volgt:

1–5 €: +25 cent

5–10 €: +50 cent

10–50 €: +1 euro

50–100 €: +2 euro

+100 €: +5 euro

- direct na afloop van de veiling gebeurt de afhandeling met kopers en verkopers met contante betalingen.
- de veilingkosten bedragen: 7,5 % voor de koper, 7,5 % voor verkoper.
- bij gouden munten wordt geen opgeld gerekend.
- niet-verkochte loten worden gratis teruggegeven.

Veel succes!

2

5

15

16

nr	land	munt			kw	mat	inzet
1	Rome	Trajanus Decius	tetradrachme Syrië	249-251	F/ZF	Ag	20.00
2		Gallienus	antoninianus Aeternitas	253-268	ZF	Ag	5.00
3		Postumus	antoninianus Pax - Keulen	253-268	ZF	Ag	5.00
4		Claudius (Divo)	antoninianus Consecratio	270 AD	ZF	AE	10.00
5	Brabant	Filips II	oord - 's-Hertogenbosch	1591	F	Cu	5.00
6		Jozef II	dubbel Oord - Brussel	1788	F	Cu	4.00
7	Vlaanderen	Maria-Theresia	dubbel Oord - Brugge	1750	ZF	Cu	6.00
8	Luik	Théod. de Bavière	oord	1746	F	Cu	1.00
9	België	Leopold I	½ franc, gelauwerd	1834	F	Ag	1.00
10		Leopold II	1 centime	1876 FR	ZF+	Cu	1.00
11		Leopold II	2 frank	1909 VL	ZF	Ag	6.00
12		Albert I	1 franc	1910 FR	Pr	Ag	2.50
13		Albert I	10 centimes	1917	ZF	Zn	1.00
14		Albert I	50 centimes	1934 VL	ZF	Ni	75.00
15		Boudewijn I	250 frank, Astrid	1995	FDC	Ag	15.00
16	Belg. Congo	Leopold III	2 frank	1943	Pr	AE	1.00
17	Duitsland	Republiek	2 mark 1958 F + 2 mark 1958 J		ZF	CuNi	2.00
18	Frankrijk	Henri II	gros Parisis	1550 A	ZF	Ag	35.00
19		Directoire	1 décime	?	ZG	Cu	1.00
20		Republiek	5 centimes L'An 5 BB		ZF	Cu	3.00
21		Napoleon	½ franc	1808 A	F	Ag	1.00
22		Napoleon III	1 franc	1868 A	ZF	Ag	1.00
23	Italië	Republiek	10 centesimi 'Cinquantenario'	1911	ZF	Cu	3.00
24	Kazachstan	Republiek	50 tenge - Volkssporten	2014	Pr+	CuNi	1.50
25		Republiek	100 tenge Abul Khair Khan	2016	Pr+	CuNi	1.50
26		Republiek	100 tenge Tangun	2016	Pr+	CuNi	1.50
27	Lundy	Martin Coles	1 puffin	1929	Pr	Cu	7.00
28	Nederland	VOC	1 duit Middelburg	1736	F/ZF	Cu	1.00
29		VOC	bezemstuiver Overijssel	?	G	Ag	1.00
30		Juliana	2½ gulden	1964	Pr	Ag	7.00
31		Juliana	4x 10 cent, misslag muntplaatje		ZF	Ni	5.00
32	Rusland	Republiek	5 kopecke	1831	F	Cu	4.00
33	Rusland	Republiek	20 kopecke	1914	ZF	Ag	12.00

18

25

29

33

35

36

38

43

nr	item	beschrijving	kw	mat	inzet
34	Rusland	Republiek 15 kopeke 1923	F	Ag	5.00
35		Republiek 5 roebel - Samarkand 1989	Pr	CuNi	3.00
36		Republiek 5 roebel - Kathedraal 1989	Pr	CuNi	3.00
37	Spitsbergen	Arktikugol-periode 50 roebel 1993	Pr	Fe	1.00
38	penningen	Frankrijk rekenpenning Wulf Laufer 1554-1601	ZG	AE	6.00
39		Brabant Albrecht & Isabella 1620	ZG	Cu	1.00
40	jetons	Vooruit Gent - deeljeton van 25 centimes	ZF	Al	2.00
41		Frankrijk 'Crayon Mengin', waarde 20 centimes	F	AE	4.00
42		speelgoedjeton Groot-Brittannië, 19 ^{de} eeuws	F	AE	5.00
43	tokens	pseudomunten Liechtenstein 50 ceros + 5 ecu 1995	Pr	div	1.00
44		Schotland 1/2 penny Token Glasgow 1791	F	AE	5.00
45		Groot-Brittannië Gaming token '1790'	ZG	AE	1.00
46	loten	België: +- 120 munten	div	div	1.00
47		China: 8 munten	div	div	1.00
48	loten	Finland: UNC euroreeks van 8 munten: 1 cent à 2 euro 2017	FDC	div	11.00

nr	item	beschrijving	kw	mat	inzet
49	loten	Frankrijk: 11 munten	div	div	1.00
50		Monaco: 3 munten: 5 francs + 20 francs + 100 francs	div	div	5.00
51		Monaco: UNC euroreeks van 5 munten: 10 cent à 2 euro 2002	FDC	div	40.00
52		San Marino: UNC euroreeks van 3 munten: 1 + 2 + 5 cent 2004	FDC	div	5.50
53		Spanje: +- 60 verschillende munten	div	div	10.00
54		album met +- 140 wereldmunten	div	div	1.00
55	boeken	Les Monnaies des Ducs de Brabant - J. De Mey	ZF	papier	1.00
56		Alphonse Michaux - L. Vandamme & D. Vanoverbeek	Pr	papier	1.00
57		De Romeinse keizers en hun munten - E. Schutyser	ZF	papier	1.00
58	tijdschriften	MUNTkoerier: jaargang 2012, 11 ex., ingebonden	t zien	papier	1.00
59	medaille	religieuze medaille: Filiae Divinae Caritatis (in etui) 1970	Pr	brons	1.00
60	set	IJsland: 6 munten	UNC	divers	1.00
61	biljetten	Lier 5 + 10 + 50 centimes 15-01-1918	FDC	papier	1.00
62		België 20 francs 07-01-1919	F	papier	1.00
63	biljetten	België 100 francs 07-05-1927	F/ZF	papier	1.00

51

59

60

61

nr	item	beschrijving			kwal	mat	inzet	
64	biljetten	België	5 francs	27-04-1938	F/ZF	papier	1.00	
65		België	200 frank, Adolf Sax		F/ZF	papier	4.00	
66		Belgisch Congo	20 frank	01-03-1957	F	papier	1.00	
67		Cambodja	6 biljetten		FDC	papier	1.00	
68		Duitsland	5 mark 1917 + 50 mark 1914		ZF	papier	1.00	
69		Finland	10 markkaa	1988	ZF	papier	1.00	
70		Frankrijk	5 francs	13-04-1933	F	papier	1.00	
71		Italië	10.000 lire	1984	ZF	papier	1.00	
72		Japan	1 yen	1946	ZF	papier	1.00	
73		Libanon	100 livres, series 481	1964-1988	FDC	papier	1.00	
74		Spanje	100 pesetas	17-11-1970	Pr	papier	1.00	
75	biljetten	Wereld	15 moderne biljetten		FDC	papier	1.00	

66

72

div = divers
Ag = zilver

F = fraai
AE = brons-koper

ZF = zeer fraai

Fe = ijzer

Pr = prachtig

Cu = koper

FDC = fleur de coin

Ni = nikkel

UNC = uncirculated

Al = aluminium

Sn = tin

Jean ELSEN & ses Fils s.a.

Avenue de Tervueren 65, B-1040 Bruxelles

Tél. +32-2-734.63.56 Fax +32-2-735.77.78

website : www.elsen.eu e-mail : numismatique@elsen.eu

TVA : BE 861 750 968 - RPM Bruxelles

Enkele opbrengsten - Veiling 153 - 9 & 10 december 2022

1084. Brabant, Beleg van Brussel door Alexander Farnèse, 36 sols, 1580
St-Michiel verslaat de draak, **PERFER ET OBDVRA BRVXELLA**
schattingsprijs: 2.000 € - afgeklopt op: 3.400 €

1109. Gezamenlijke bustes Albrecht&Isabella, ducaton, Antwerpen, 1618
ALBERTVS . ET . ELISABET . DEI . GRATIA . 16 (handje) **18** .
2 leeuwen houden het gekroond Bourgondisch wapenschild
. ARCHID . AVST . DVC (Gulden Vlies) **ES . BVRG . BRAB . Z**
schattingsprijs: 1.500 € - afgeklopt op: 9.000 €

Twee bronzen munten, de 'halve papegaaiduiker' en de 'één papegaaiduiker', werden uitgegeven met een datum uit 1929. Ze bevatten een portret van Martin Coles Harman die eigenaar was van het eiland Lundy, gelegen in het Kanaal van Bristol voor de westkust van Engeland.

One Puffin 1929 Martin Coles Harman

Half Puffin 1929 Martin Coles Harman

De eerste uitgave werd in 1929 uitgegeven door de zelfverklaarde 'King of Lundy', Martin Coles Harman. Hij was een Engelse zakenman, geboren in 1885 in Steyning, Sussex, en kocht Lundy in 1925. In 1929 liet hij munten slaan, de *Half Puffin* en de *One Puffin*, die dezelfde nominale waarde hadden als de Britse halfpenny en penny.

Op de voorzijde van de munten is een naar links gericht portret afgebeeld met 'MARTIN · COLES · HARMAN'. Op de randen van de munten staat het opschrift 'LUNDY LIGHTS AND LEADS', een verwijzing naar de twee vuurtorens van het eiland. Op de achterkant van de Half Puffin-munt is de kop van een papegaaiduiker afgebeeld; een halve papegaaiduiker. Op de achterkant van de One Puffin-munt staat een papegaaiduiker afgebeeld, staand op een rots, naar links.

De munt werd de papegaaiduiker genoemd omdat de eilandbewoners een lange geschiedenis hadden van het ruilen van de veren van de papegaaiduiker voor voedsel en andere goederen.

Deze bronzen munten circuleerden ook samen met de Britse 1 penny en de ½ penny. Dat bracht Harman in 1930 in de problemen met de Britse autoriteiten wegens het ongeoorloofd slaan van geld.

1929 1 Puffin coin

1965 fantasy coin case

1965 fantasy coin set
details

Harman verloor zijn zaak bij de Petty Sessions in Bideford en ging in beroep bij het High Court of Justice, waar hij ook verloor en een boete kreeg van £5, met vijftien guineas (£15-15s) kosten.

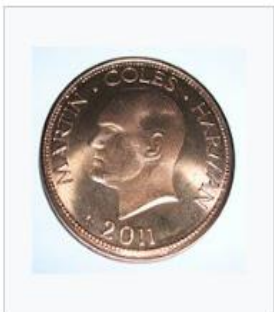
De munten werden opnieuw geslagen met licht gewijzigde ontwerpen en bijgewerkte data in 1965, 1977 en 2011, maar nu aangekondigd als 'herdenkingspenningen' die niet bedoeld waren voor circulatie.

1965 fantasy coin set

1977 Puffin Coins

2011 1 Puffin coin

Bronnen:

Bruce, Colin R (1988). Unusual World Coins (2nd ed.).

Krause Publications. p. 150. ISBN 0-87341-116-1.

The Phoenix, BK1419. 2014. Published: Coincraft. p. 24

Wikipedia the free encyclopedia

13 eeuwenoude muntjes gevonden in voormalige tussengracht

Archeologen van BAAC hebben tijdens de archeologische opgravingen van de fundamente van de brug in de tussengracht van het voormalige kasteel de Nijenborgh bij een brugpijler 13 muntjes gevonden van Jan van Horne, de prinsbisschop van Luik, van 1492 tot 1505. Hij is een broer van Jacob II graaf van Horne en heer van Weert. Waarschijnlijk zijn de gevonden munten in Luik geslagen. Een variant op deze muntjes werden ook in Weert geslagen.

Deze koperen munten (genaamd Brûlé) hebben een diameter van ca. 20 mm, op de voorzijde van de munt staat het wapenschild van Jan van Horne, binnen een parelrand, met daarboven een versiering.

Teksten op munten

De tekst aan de voorzijde luidt IOHNS : DE : HORN : EPS : LEODI (of een variant), voluit: Johannes de Hornensis episcopus Leodiensis (Johan van Horne bisschop van Luik). Aan de keerzijde staat een kruis met het omschrift: MISER NRI Q PAS ES P NOB (miserere nostri qui passus es pro nobis - heb medelijden met ons, jij die lijdt voor ons). Op de keerzijde van de Weerter variant van deze munt staat een lelie of ankerkruis afgebeeld met de tekst MONETA : NOVA : FACT : IN : WE (nieuwe munt gemaakt in Weert). De brûlées werden geslagen in Maastricht, Hasselt, Sint Truiden en Weert, af te lezen aan het rand-afschrijf. Waarschijnlijk zijn de gevonden munten in Luik geslagen.

Wie was Jan van Horne?

Jan van Horne (°Weert ca. 1450, †Maas-tricht, 18 december 1505), was een leidinggevend geestelijke in de Bourgondische Nederlanden. Vanaf 1483 tot aan zijn dood was hij de 59e bisschop van Luik. Jan van Horne was een telg uit het geslacht Horne. Hij was een zoon van Jacob I van Horne (1426-1488) en werd op kasteel de Nijenborgh in Weert geboren. Zijn oudere broer Jacob II van Horne (ca. 1450-1502) was erfopvolger in het graafschap. Jan van Horne werd op 17 december 1483 door paus Sixtus

IV benoemd tot bisschop van het prinsbisdom Luik. In die tijd hadden prinsbisschoppen, naast geestelijke macht, ook veel wereldlijke macht.

Afronding onderzoek

Vandaag is het succesvolle onderzoek naar de tussengracht afgerond. De brugpijlers zijn weer met grond afgedekt en de 'bouwput' wordt opgevuld met aarde om het vollopen van de tussengracht te voorkomen. Daarna worden de damwanden verwijderd en kunnen de voorbereidingen worden getroffen voor de inrichting van de tussengracht als deel van het stadspark. Momenteel wordt gekeken hoe de brug met pijlers in de laagte tussen voorburcht en hoofdburcht zichtbaar kan worden gemaakt.

Nederlandse Antillen, muntbiljet 2½ gulden, 8 september 1970

Op de voorzijde staat een Douglas DC-9-15 afgebeeld in de kleuren van de ALM-Dutch Antillean Airlines. Zowel qua belettering als het kleurgebruik is er een grote gelijkenis met die van KLM, boven de motor de registratie PJ-ALM, met PJ als herkenningletters van de Ned-Antillen.

Volgens het vliegtuigregister had ALM 3 exemplaren van de DC-9-15 in gebruik: de PJ-DNA, met doopnaam *Aruba*, en de PJ-DNB, met doopnaam *Bonaire*, zij dienden van 1969 tot 1975. De PJ-DNC, met doopnaam *Curaçao*, vloog van 1970 tot 1975. De registratie van PJ-ALM betreft echter een 2-motorig vliegtuigje: een Beechcraft B65 Queen Air met 9 zitplaatsen.

De keerzijde van het biljet toont het staatswapen van de Nederlandse Antillen, een wettekst en een overvloed aan beveiligingskenmerken.

In 1934 ondernam KLM de eerste vlucht tussen Amsterdam en Curaçao. Om de overtocht te kunnen maken werd een Fokker F.XVIII, registratie PH-AIS, met doopnaam *Snip*, gemodificeerd. Het kreeg o.m. krachtige Pratt&Whitney-motoren en extra brandstof- en olietanks. Het vliegtuig vertrok op 15 december 1934 vanuit Amsterdam met 4 bemanningsleden

De Route verliep over Marseille, Alicante, Casablanca naar Praia op de Kaapverdische Eilanden. Na een korte pauze vertrok het vliegtuig op 19 december en landde 17 uur later op vliegveld Zanderij in Paramaribo. Op 22 december werd vliegveld Hato op Curaçau bereikt.

In 1994 nog gaven de Nederlandse Antillen een zilveren 25-gulden uit t.g.v. de 60ste verjaardag van de eerste trans-Atlantische vlucht tussen Amsterdam en Curaçao.

De *Snip* werd het eerste vliegtuig van het 'West-Indisch Bedrijf' van KLM. De registratie werd gewijzigd in PJ-AIS en in 1964 ging het Bedrijf over in de Antilliaanse Luchtvaart Maatschappij (ALM) met als thuisbasis Curaçao International Airport.

De eigenaars van ALM waren in eerste instantie KLM en het bestuur van de Nederlandse Antillen zelf. In 1969 namen de Antilliaanse autoriteiten een meerderheidsbelang in ALM en werd het Bedrijf bekend als ALM-Antillean Airlines.

Vanwege corruptie, zowel binnen het Bedrijf als binnen de Antilliaanse regering, ging het snel bergaf met de luchtvaartmaatschappij. Vanaf 1979 geraakte ALM in de rode cijfers, wat in 2000 uiteindelijk resulteerde in het stopzetten door KLM van de samenwerking met ALM op de route Amsterdam-Curaçao. De aandelen van ALM werden overgenomen door de nieuw opgerichte 'DC-Holding', waarbij de naam ALM werd gewijzigd in Air-ALM. Die naam werd al na enkele maanden veranderd in Dutch Caribbean Airlines (DCA) of Dutch Caribbean Express (DCE) voor Aruba. ALM werd in 2002 failliet verklaard. **R.H.**

MAUQUOY®

since 1875

SPECIALIST in

MEDAILLES - ERETEKENS - PENNINGEN

Wenst U meer te weten over de aangeboden mogelijkheden,
bezoek onze website of contacteer ons vrijblijvend.

www.mauquoy.com

medal@mauquoy.com

014/50.79.10

Numismatische agenda

januari 2023

za 7	EGMP Dendermonde- 'tKlokske, Pijndersln 88, Denderm. Gent-West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVb - Lunch Garden - Blv. du Souverain 240, Oudergem	12-16.30u 13-15.30u 8.30-12u
zo 8	EGMP Herentals - St-Antonijs, Kapucijnenstr 7, Herentals CN Val de Salm - Quartier de la Gare, rue dl Station, Vielsalm VV St-Truiden- Volkshuis Curieus- Breendonkstr. St-Truiden Wase Rclub - Puyenbeke St. - Watermolenstr 104, St-Niklaas	8-12u 9-12u 8-12u 9-12u
ma 9	EGMP Brugge - CM Kon. Astridln 2, St-Michiels-Brugge	vanaf 19u
di 10	NK Zeeland - Hof Mondriaan, Vrijlandstr 28, Middelburg	19-21.30u
wo 11	NK Brabant - Bar le Duc, Korenbrugstr, 's-Hertogenbosch	20-21.45u
vr 13	AEN Verviers - S-Coeurs, rue de la Moinerie, P-Rechain	18.30-21u
za 14	EGMP Antverpia-De Cluyse-Kerkhofblommenstr. 1 Merksem AEN Nijvel-Coll. St-Gertrude-Faubourg d Mons 1, Nijvel Gent-West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVb - Lunch Garden - Blv. du Souverain 240, Oudergem	12.30-16.30 u 14-17u 13-15.30u 8.30-12u
zo 15	EGMP ZW-Vlaand - CC Het Spoor - Eilandstr Harelbeke AEN Luik - Collège St-Servais, 104 Rue St-Gilles, Luik	13-16u 8.30-12u
di 17	NK Limburg - Le Theatre Hotel - Vruithof 50, Maastricht	van 19.30u
za 21	Gent-West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVb - Lunch Garden - Blv. du Souverain 240, Oudergem Achter Olmen-TI St-Jansberg- Weerterstwg 135, Maaseik	13-15.30u 8.30-12u 13-16u
zo 22	EGMP Aalst - St-Jan Immerzeel - R. Novarumstr 4, Aalst EGMP Tienen- 'tHoekske - Oude Leuvensestr. 93, Tienen AEN La Louvière- Rue Joseph Wauters 63, Strépy-Bracq. Wase Rclub - Puyenbeke - Watermolenstr 104, St-Niklaas	9-12u 9-12u 9-11.30u 9-12u
Internationale Muntenbeurs - V.V. Tilburg De Druiventros - Bosscheweg 11, Berkel-Enschot		9-15u
za 28	Gent-West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVb - Lunch Garden - Blv. du Souverain 240, Oudergem	13-15.30u 8.30-12u

VAN
ECCEL
POEL

VAN ECCELPOEL - food & drinks with a (hi)story

VERSMARKT - WIJN - BIER - STERKE DRANKEN

*Vrije toegang in onze wijnkelder:
Dagelijks meer dan 50 wijnen te proeven!*

Van Eccelpoel
Lierseweg 20 - 2200 Herentals
014 21 26 93
bestellingen@vaneccelpoel.com
www.vaneccelpoel.com

Openingsuren:
Maandag: 12u - 18u
Dinsdag - Vrijdag: 09u - 18u
Zaterdag: 08u - 18u
Zon- en feestdag: 08u - 12u

Filatis 2

Postzegelhandel De Beul

Alles voor verzamelaars van postzegels, postkaarten,
bankbiljetten, munten en euromunten.

www.FILATIS2.com

gespecialiseerde website voor euromunten

Sint-Katelijnevest 38
2000 Antwerpen - België

T: +32 (3) 226 40 68
E: debeul@evonet.be

Open: ma tot za van 10u tot 17u30 doorlopend

HJR Fine Arts

spri

Hadrien J. Rambach, expert

Rue du Noyer 282-28
1030 Bruxelles

☎ +33 659 604 736

✉ coinadvisor@yahoo.co.uk

Numismatique

Conseil pour l'achat et la vente
de monnaies antiques d'exception

Glyptique

Étude, achat et vente de pierres gravées
antiques, Renaissance et néoclassiques

Hadrien J. Rambach

Représentant pour la Belgique

MAISON PALOMBO GENÈVE

Prise de dépôts pour vente aux enchères

Cabinet Numismatique Maison Palombo

24 rue de la Cité

1204 Genève (Suisse)

☎ +41 223 109 197

✉ palombo.geneve@gmail.com

Comptoir Marseillais de Bourse

22 la Canebière

13001 Marseille (France)

☎ +33 491 549 394

✉ palombo@wanadoo.fr

Change et Numismatique Toulonnais

28 avenue Jean Moulin

83000 Toulon (France)

☎ +33 494 935 136

✉ comptoirdechange@wanadoo.fr

Jean ELSEN & ses Fils n.v.

TAXATIES
AANKOOP
VERKOOP

INTERNATIONALE
VEILINGEN

MAART-JUNI-SEPTEMBER-DECEMBER

Onze experts schatten gratis uw verzameling en betere munten die worden ingeleverd voor onze veilingen.

De catalogus wordt in heel de wereld verstuurd.

Kelten, Grieken, Romeinen, Byzantijnse, Middeleeuwse en moderne munten. Penningen en jétons.

Tervurenlaan 65
1040 Brussel

Tel : +32-2-734.63.56
Fax : +32-2-735.77.78

info@elsen.eu
www.elsen.eu